

Nemzetiségi kultúra-kóstolgotó

Nemzetiségi Gála és XI. Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjátadó

A Nemzeti Művelődési Intézet december 13-án rendezte meg a több mint egy évtizedes múlt-ra visszatekintő, hagyományos Nemzetiségi Gálát a nemzetiségek napjához kötődően a Budai Vigadóban. A magyarországi nemzetiségek előtt tisztelgő rendezvényen minden évben rangos gálaműsor keretében adják át a Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjakat. Az elismeréssel az intézmény a velünk élő nemzetiségek kultúrájáért, hagyományáért és anyanyelvéért áldozatos munkát végző nemzetiségi – bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, roma, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén, ukrán – magánszemélyek, szakemberek és civil szervezetek tevékenységét méltatja.

Fülöp Attila helyettes államtitkár köszöntőt mondja

A nemzetiségi kultúrák a nemzeti kultúra szövetébe ágyazva, abból táplálkozva, azt megtermékenyítve virágoznak Magyarországon. Ezt az egymást erősítő, évszázadok óta zajló folyamatot, az összefogást jelképezi a bilobalevelet mintázó díj és a hozzá járó elismerő oklevél is. A rendezvény a magyarországi nemzetiségek nyelvi és szokásbeli sokszínűségére is rávilágított. Jó alkalmat teremtett arra, hogy rácsodálkozzunk a hazánkban fellelhető értékek sokféleségére. A rangos esemény évről évre hitet tesz az amatőr művészeti tevékenység, a hagyományápolás, valamint egymás kulturális megismerése szükségességéről is.

A Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjjal kitüntetettek méltatása

Miskolczi Dimitranka Dimitrova

A bulgáriai Polikraistében született. Iskolai tanulmányait szülőfalujában és Veliko Tarnovóban végezte, majd a Budapesti Műszaki Egyetemen szerzett okleveles vegyészmérnöki diplomát. 2002 óta a Debrecen város Bolgár Nemzetiségi Önkormányzatának elnöke, majd elnökhelyettese, tagja a Bolgár Országos Önkormányzatnak. A helyi bolgár önkormányzat elnökeként fő célja a hagyományörzés, a nyelvápolás, a bolgár kultúra és a pravoszláv vallás megőrzése. A debreceni bolgárok többek között minden évben megünnepelik a bolgár karácsonyt, a tavaszköszöntő „Baba Marta” ünnepet, Bulgária nemzeti ünnepét. Miskolczi Dimitranka számos kulturális esemény – kiállítások, koncertek, filmvetítések, bolgár családi napok és tematikus klubdelutánok, martenicakészítő foglalkozások – szervezője Debrecenben. Kezdeményezésére a debreceni ortodox Szentháromság-templomban évente liturgiát tartanak a II. világháborúban Magyarországon elesett bolgár katonák emlékére. Szívén viseli a bolgár nyelv oktatását is, szabadidejében bolgár fiatalokat tanít. Kitűnő kapcsolatot ápol sok helyi civil szerve-

zettel. Áldozatos, lelkes munkájával nagyon sokat tesz a bolgár hagyományok ápolásáért és a bolgár kultúra magyarországi terjesztéséért.

Dr. Orsós Anna

Szekszárdon született egy ötgyerekes beás cigány család negyedik gyermekeként. Az általános iskolát Tengelicen végezte. 1985-ben általános iskolai tanári diplomát, 2000-ben pedig pedagógia szakos egyetemi diplomát szerzett. Tanított Bonyhádán, a szekszárdi Garay János Gimnáziumban, a pécsi Gandhi Gimnáziumban és a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskolán is. 2002-től a Pécsi Tudományegyetem Romológia Tanszékének főállású tanársegédje, 2011 tavaszától pedig tanszékvezetője. Munkatársa volt a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének. 2010 óta az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karán az Interkulturális Pszichológiai és Pedagógiai Központ félállású tanára. Aktív gyűjtőmunkákat folytatott beás cigány közösségekben – főként az Ormánság területén. Az általa gyűjtött beás népdalok, népmesék és igaz történetek lejegyzése jelenti a beás írásbeliség kezdetét és a beás nyelv első szakszerű leírását. Több olyan kiadványa is megjelent, melyet minden beásul tanuló ismer és kedvel. Dr. Orsós Anna több évtizede végzi példaértékű munkáját a Magyarországon élő romák érdekében, s elévülhetetlenek az érdemei a beás nyelv kutatásában, megőrzésében.

Ellinizmosz Egyesület

Az egyesületet tizenöt évvel ezelőtt hívták életre második generációs budaörsi görög származású nők a Budaörsi Görög Nemzetiségi Önkormányzat

anyagi támogatásával. A megalakulással egy időben hozták létre az egyesület táncsoportját is, melynek célja a magyarországi görög hagyományok ápolása, a görög folklór, népzene, néptánc életben tartása. Az együttes műsorrendjén szereplő néptáncokat Antonopoulos *Jorgos* görög táncművész, a Duna Művészegyüttes meghívott táncos koreográfusa tanítja be. A hosszú évek során a táncsoport munkáját *Papadopulu Afroditi*, *Durosz Liliána* és *Hariton Haritonidis* segítették. A budaörsi testvérváros részéről *Panatojopoulu Kirjaki* néptánc tanár is folyamatosan figyelemmel kíséri, és évente új koreográfiákkal gazdagítja az együttes repertoárját. Az egyesület táncsoportja rendszeres résztvevője a magyarországi görög rendezvényeknek, valamint a magyarországi nemzetiségi találkozók, de évente vesz részt görögországi néptáncfesztiválokon is.

Zách Elemérné

Baj községben született német nemzetiségi családban. Évtizedeken át, már az 1960-as évektől kezdődően gyűjtötte férjével a sváb élethez kapcsolódó tárgyakat, ruhákat, munkaeszközöket, népszokásokat, dalokat. Az ezekből rendezett kiállításokon nagy szakértelemmel nyúlt az elődök által hátrahagyott emléktárgyakhoz. Gyűjteményéből egy múzeumi szobát, majd a helytörténeti kiállítást alakítottak ki. Teri néni segítségével sikerült teljes körűen összegyűjteni a lakodalmas népszokás minden elemét is, így az egész falut megmozgató esemény lett egy régi sváb lakodalmas szokás bemutatása. Teri néni a Nemzetiségi Énekkar alapító tagjainak egyike: jelentős szerepet vállalt a már-már feledésbe merülő dalok megmentésében, összegyűjtésében, s abban,

hogy a falu búcsúján, hagyományos népviseletben vegyenek részt az iskolások és a Hagyományörző Egyesület tagjai. Az „Ezer esztendő előtted” című helytörténeti kiadvány szerkesztésében is szívvel-lélekkel vett részt régi fotók gyűjtésével. Zách Elemérné ebben az évben töltötte be 80. életévét. E nyolc évtized egészét felölelte a helyi német nemzetiség kultúrájának, hagyományainak ápolása és megőrzése.

Vihula Mihajlo

Gitárművész, előadóművész, zeneszerző, zenetanár. Gitártanulmányait az ungvári művészeti iskolában kezdte el klasszikus gitár tanszakon. Az Ungvári Állami Zenei Szakközépiskolában gitárművész és karmesteri képesítést szerzett. Ezt követően a Lvivi Lysenko Állami Zeneakadémia hallgatója volt. Gitárművészként több nemzetiségi eseményen, ukrán népi hagyományörző estéken működött közre, ukrán-magyar kulturális kapcsolatait folyamatosan ápolja. Zeneszerzőként sok ukrán népdalt dolgozott fel, számos átíratot készített, s különböző együtteseknek hangszerelte is azokat. Előadóművészként folyamatosan szervez művészeti eseményeket. Szakmai elismerésként megkapta az „Ukraina Új Tehetsége” címet, és elnyerte a Siófoki Nemzetközi Verseny arany diplomáját. Miskolc Megyei Jogú Város két alkalommal is kitüntette a „kulturapro-pagandáért és ukrán-magyar kulturális kapcsolatok megerősítéséért”. A Szent György Lovagrend díszjelmének birtokosa, melyet az ukrán kultúra és hagyomány ápolásáért és jótékonyági tevékenységéért kapott. Az Ukránok Világkongresszusa Tarasz Sevcsenko születésének 200. évfordulója alkalmából díszjelmével tüntette ki.

Urartu Örmény Színház

A színház fiatal magyarországi örmény alkotók kezdeményezéseként, letéve a magyarországi örmény nemzetiségi színjátszás alapjait, 2014-ben alakult meg. Egyik alapítója *Diramerján Artin*, a színház jelenlegi igazgatója. Az Urartu Örmény Színház működése első évében három bemutatót állított színpadra, három különböző műfajban. Közülük az *AZnavour* című zenés játék jelenleg is nagy sikerrel szerepel a társulat műsorán, szinte az egész országot bejárták már vele. Az elmúlt évben elkészült az *Istengyilkosok* című történelmi fikciós dráma szöveggönyve, a 2016-os év legfontosabb bemutatója pedig a *Sayat Nova, a dal mestere* című örmény dráma premierje lesz. Az Urartu Örmény Színház küldetése, hogy hidat építsen az örmény diaszpóra és a többségi társadalom színház iránt nyitott közönsége között. Célja, hogy ismerőssé, otthonossá tegye és megszerettesse egy távoli keresztény kultúra eddig ismeretlen világát, annak múltban gyökerező, de jelenünket átszövő és alakító vonatkozásait.

Nagybánhegyesi Szlovák Hagyományörző Közhasznú Egyesület

Az egyesület 2008-tól tevékenykedik a Békés megye déli részén fekvő mezőkovácsházi kistérségben, Nagybánhegyesen. Az alig több mint ezer lakosú településen 154 taggal büszkélkedhetnek. Legfontosabb céljaik a szlovák nyelv és kultúra ápolása, fejlesztése, a szlovák nemzeti kultúra értékeinek gyűjtése, megőrzése s bemutatása. Meghatározónak tartják az alkotó kulturális közösségek működését: citera és hímző szakkörök is működik. Több kiállításon szerepeltettek – Magyarországon és Szlovákiában – a településükre jellemző szlovák szöttesek mintakincsét, a népviseletükhöz tartozó főkötőket

és kontyvasakat. A települési önkormányzat által benyújtott hungarikum-pályázat keretében aktívan dolgoztak és dolgoznak a helyi értékek felkutatásában, azok helyi és megyei értéké nyilvánításában. Feladatuknak tartják a kapcsolattartást a magyarországi és külföldi szlovák szervezetekkel, ahogyan a helyi szlovákság érdekeinek védelmét is. Részt vesznek a településen működő „civil kerekasztal” munkájában, civil majálist szerveznek. Kiállításokkal, játszóházi programokkal, ünnepélyes adventi gyertyagyújtással színesítik a települési önkormányzat rendezvényeit. Vezetőjük *Pepó Jánosné*, az egyesület lelke és motorja. Az igazi közösségként működő egyesület közel tíz év alatt végzett kiemelkedő nemzetiségi közművelődési munkája példaértékű.

Mukics Ferenc

A Vas megyei Felsőszölnökön született, a Ljubljana Egyetemen szerzett bölcsészdiplomát. Családjával jelenleg Szombathelyen él. 1980 és 2000 között a Magyar Rádió magyar és szlovén nyelvű műsorainak szerkesztő-riportere volt, a szlovén magazint a mai napig gondozza. Dolgozott a Magyar Televízió nemzetiségi adásaiban is, részt vett a *Porabje* című magyarországi szlovén újság indításában, majd a *Vas Népe* című magyar nyelvű megyei napilap foglalkoztatta olvasószerkesztőként. 2000-től a Szentgotthárdi *Szlovén Rádió* alapító ügyvezető-főszerkesztője. Szlovén-magyar frazeológia szótárt, nyelvkönyvet, háromnyelvű nyelvjárási szótárt és regényeket írt nyelvjárársban, irodalmi szlovén nyelven és magyarul. Társszerzője a magyarországi szlovén népdalok kottás könyvének és a népismereti tankönyveknek. Aktív tagja a szombathelyi Pável Ágoston Szlovén Kulturális Egyesületnek. Tíz éve a Szombathelyi Nefelejcs népdalkör vezetője és harmonikása: repertoárjukból eddig két zenei CD jelent meg.

Színes
képösszeállításunk
a hátsó borítókön
látható!

Bajtai László felvételei